

Na 38 jaar neemt Maarten Terlingen afscheid van Fontys Lerarenopleiding Tilburg, waar hij enkele duizenden studenten heeft opgeleid. Hij blikt terug op ontwikkelingen in de lerarenopleiding, het schoolvak aardrijkskunde en de lesmethoden.

Maarten Terlingen: 'Internet vergroot het belang van aardrijkskunde'

Een kenmerkende ontwikkeling in de lerarenopleiding is de toenemende focus op het onderwijs in plaats van de wetenschappelijke achtergronden van het vak. Maarten Terlingen: 'In het begin van de Tilburgse Nieuwe Leraren Opleiding lag de focus vooral op de vakinhoud. We hielden ons ook wel bezig met de didactiek, maar toch het meest met de vertaling van academische kennis naar leerstof voor de lerarenopleiding. De laatste tien tot vijftien jaar is de oriëntatie sterk veranderd. Er kwam steeds meer aandacht voor stages, het vmbo en de vertaling van geografie naar de schoolpraktijk. Het is goed dat die stap is gezet, maar het is wel ten koste gegaan van de vakinhoud in de lerarenopleiding. Per saldo is het echter een verbetering. De lerarenopleiding is nu veel evenwichtiger en op veel terreinen is het onderwijskundig een stuk beter.'

Minder hobbyisme

De ontwikkelingen in de lerarenopleiding sluiten volgens Maarten Terlingen aan bij die van het schoolvak aardrijkskunde. Onderwerpen in de examenprogramma's zijn steeds relevanter geworden en het hobbyisme is grotendeels verleden tijd. 'Bij de vernieuwde Tweede Fase is de keuze voor de domeinen Wereld en Aarde heel goed. Het gaat erom de leerling te helpen zich als wereldburger te gedragen en niet om ze op te leiden tot kleine geograafjes.' Vanuit dit perspectief kan

Maarten Terlingen ermee leven dat zijn favoriete onderwerp, het Nederlandse landschap, minder prominent aanwezig is in het examenprogramma. 'Het Nederlands landschap is natuurlijk een fantastisch en actueel thema. Zo krijgt de cultuurhistorische landschapsgeografie in de ruimtelijke ordening veel aandacht. Maar als je consequent bent en probeert maatschappelijk relevante thema's in het examenprogramma onder te brengen, is de keuze voor de veiligheid in kust- en stroomgebieden begrijpelijk. Ik vind wel dat leerlingen iets moeten weten over het Nederlandse landschap, maar dat kan ook in het derde leerjaar.'

Lesmethoden

Ook in de lesmethode *Wereldwijs* Tweede Fase, waar Maarten Terlingen medegrond-

Curriculum Vitae

- **1969-1972:** medewerker Milieu en Landschap bij de Planologische Dienst Overijssel
- **1972-2010:** docent fysische geografie bij de Nieuwe Leraren Opleiding Tilburg, tegenwoordig Fontys Lerarenopleiding Tilburg
- **1990-heden:** auteur en eindredacteur van de lesmethode *Wereldwijs*, Uitgeverij Malmberg, 's-Hertogenbosch

FOTO: MARTIN DE WOLF

legger en eindredacteur van is, hebben zich zulke ontwikkelingen voorgedaan. Zo is er in de laatste edities van *Wereldwijs* meer aandacht voor de verwerking van de kennis dan alleen voor de inhoud. 'Toen we begonnen met het eindexamenkaternen lag de nadruk vooral op het creëren van goede geografische inhoud. Was die klaar, dan bedachten we vaak dat er ook nog vragen bij moesten. Die maakten we dan in een week. Als je nu naar die vragen kijkt, weet je dat die niet zo best waren. Opdrachten maken is echt een vak en vraagt tijd. Daar zijn we steeds meer aandacht aan gaan besteden. De invoering van de Tweede Fase, de opkomst van het Nieuwe leren, maar ook de ideeën van mensen als David Leat hebben daarin een belangrijke rol gespeeld.'

Internet heeft volgens Maarten Terlingen sterk geholpen bij het maken van goede verwerkingsopdrachten. 'Vroeger hadden we de beschikking over één plaatje uit een wetenschappelijk boek. Mede door internet heb je tegenwoordig zo veel materiaal tot je beschikking, dat je geografische theorieën op allerlei manieren concreet kunt maken en in diverse situaties kunt laten toepassen.'

Kansen

Internet is volgens Maarten Terlingen dan ook een technologische ontwikkeling die het belang van aardrijkskunde zal vergroten. Hij betreurt de marginale positie van het schoolvak in de eindexamenfase van het voortgezet onderwijs. Hij hoopt dat geografen in de toekomst de relevantie van het vak beter voor het voetlicht kunnen brengen. 'Geografie geeft een kader om heel veel zaken waar je als wereldburger mee te maken hebt, te begrijpen. Vooral door de opkomst van het internet, de snelheid van het nieuws en de onbetrouwbaarheid van informatiestromen zal het belangrijker worden dat leerlingen vanuit dit geografische kader kunnen inschatten wat de waarde van al die informatie is.' •